Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Predikce trhu práce v České republice

projekt: Predikce trhu práce (Kompas)
CZ.03.1.54/0.0/0.0/15_122/0006097

září 2019

Trh práce v roce 2019

- V Česku je dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost v zemích EU. Firmy se potýkají s vysokou fluktuací.
- Rozvoj technologií přináší nové pracovní příležitosti.
- Zaměstnavatelé mají potíže najít pracovníky s potřebnými kompetencemi a dovednostmi.
- Na trhu chybí jak vysoce kvalifikovaní pracovníci (inženýři, IT specialisté, lékaři, zdravotníci), tak specialisté a řemeslníci (technici, účetní, svářeči, mechanici, řidiči).
- Na zaměstnance jsou kladeny nové a vyšší požadavky – kvůli změně struktury ekonomiky a technologickému pokroku.
- Firmy požadují stále hlubší tvrdé i měkké dovednosti. I díky globalizaci se výrazně zvyšuje význam znalostí cizích jazyků, IT gramotnosti.

Pracovní prostředí ovlivňuje trh práce

- Mnozí lidé vykonávají práci, která neodpovídá jejich nadání a potenciálu.
- Zaměstnavatelé se zatím stále učí využívat potenciálu některých skupin, například seniorů, osob se zdravotním postižením či rodičů s malými dětmi. Chybí částečné a sdílené úvazky.
- Klesá podíl rutinních a stereotypních činností.
- Roste pracovní tempo, počet řešení problémových situací, potřeba kreativního myšlení.
- Stejně tak roste význam týmové práce a potřeby kvalitní komunikace ve firmách a organizacích.
- Roste podíl řídicích, obchodních, plánovacích a kontrolních činností.
- Uplatňují se moderní vědecké metody v řízení (logistika, matematické metody).

Impulsy k realizaci projektu

- Neustálý rozvoj moderních technologií a socioekonomických trendů: výrazný vliv na dynamiku trhu práce a podnikání.
- Zvyšující se nároky společnosti na relevantní reakce státu a jednotlivých krajů na změny na trhu práce.

→ **Potřebujeme:**

- systematické, srozumitelné a relevantní informace o trhu práce
- komplexnější přístup k efektivnímu řízení a využívání zdrojů české ekonomiky ve vztahu k trhu práce (při zohlednění jak globálních, tak regionálních poměrů)
- těsnější synergické vazby mezi vzdělávacím systémem a pracovním trhem
- odstranit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými pracovními dovednostmi a kompetencemi pracovní síly.

→ **Vytvořit udržitelný systém střednědobých predikcí trhu práce.**

Projekt Predikce trhu práce – KOMPAS

- Obsahem Projektu jsou monitoring, analýzy a prognózy trhu práce.
- Vytvořený systém napomůže včasné identifikaci nových příležitostí a vznikajících rizik na trhu práce.
- Výstupy budou určující pro zkvalitňování adaptability pracovních sil při měnících se podmínkách na trhu práce.
- Výstupy budou zároveň podnětem k nezbytné reakci příslušných státních a zaměstnavatelských subjektů na globální výzvy: probíhající čtvrtá průmyslová revoluce, stárnutí populace, nezbytnost celoživotního vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí.

Projekt Kompas nabídne řešení

- Nedostatku regionálních informací pro mapování, analyzování a modelování trhu práce (včetně vývoje klíčových odvětví, oborů a profesí) v krajích.
- Chybějícího implementačního systému výstupů z těchto činností do vzdělávacích, inovačních a rozvojových politik v krajích.
- Chybějící regionální dimenze predikcí a střednědobých analýz, která je při nízké mobilitě pracovní síly klíčová.
- Disproporce mezi kvantitativní a kvalitativní nabídkou a poptávkou absolventů pro trh práce.

Základní pilíře projektu

- Systém **monitoringu, analýz a expertních prognóz** trhu práce
  => kvantitativní i kvalitativní data a informace:

  a) aktuální stav
  b) predikce vývoje

- Vyhodnocování **požadavků** ekonomiky **na kvalifikovanou práci** a možností/reakce **vzdělávacího systému**
  => předpoklad pro vytvoření souladu na trhu práce

- Inovativní prvek Projektu **=> regionální dimenze**
  => kvantitativní i kvalitativní data a informace z krajů

Řešitelé projektu

Nositel projektu	**Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Partneři projektu	**1. Úřad práce České republiky** **2. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.** **3. Národní vzdělávací fond, o.p.s.** 4. Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů, o.p.s. (**Jihočeský kraj**) 5. Krajská hospodářská komora jižní Moravy, spolek (**Jihomoravský kraj**) 6. Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z.s. (**Liberecký kraj**) 7. Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje z.s. (**Moravskoslezský kraj)** 8. PZOK, z.ú. (**Olomoucký kraj**) 9. Teritoriální pakt zaměstnanosti Pardubického kraje, z.ú. (**Pardubický kraj**) 10. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. (**Plzeňský kraj**) 11. Institut rozvoje Krajské hospodářské komory StČ, z.s. (**Středočeský kraj**) 12. Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina, z.s. **(kraj Vysočina**) 13. Institut Krajské hospodářské komory Zlínského kraje, z.ú. **(Zlínský kraj**) 14. K**arlovarský kraj** 15. Kr**álovéhradecký kraj** 16. Ú**stecký kraj**

Vybrané přínosy výstupů projektu

- Unikátní komplexní zdroj informací a dat o trhu práce.
- Podpůrný systém pro strategické rozhodování ministerstev.

  (podpora rozvoje malých a středních podniků, nastavování parametrů nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti, příprava investičních záměrů včetně podpory, nastavování procesu pro zaměstnávání osob z třetích zemí atd.)
- Zacílení a implementace opatření s rozvojem aktivit v rámci Průmyslu 4.0 a Práce 4.0.
- Odborná práce kariérových poradců vycházející z kvalitních predikcí vývoje trhu práce na regionální i národní úrovni.
- Efektivnější zacílení a obsah rekvalifikačních programů dle analýz aktuálního stavu a prognóz vývoje trhu práce na regionální úrovni.

Reakce na vývoj potřeb společnosti

například: Nová agenda dovedností pro Evropu a Strategie digitální gramotnosti

- Kompetence
- Schopnost týmové práce
- Tvůrčí myšlení, tvořivost
- Řešení problémů
- Kritické myšlení
- Společenské chování: etika a etiketa
- Interdisciplinární profil lidí schopných pracovat v různých odvětvích
- Podnikatelské myšlení
- Výuka přenositelných i specifických digitálních dovedností
- Podpora nekognitivních schopností: vytrvalost, plánování, sebeovládání…

Schéma principu modelován trhu práce

Schéma systému projekcí

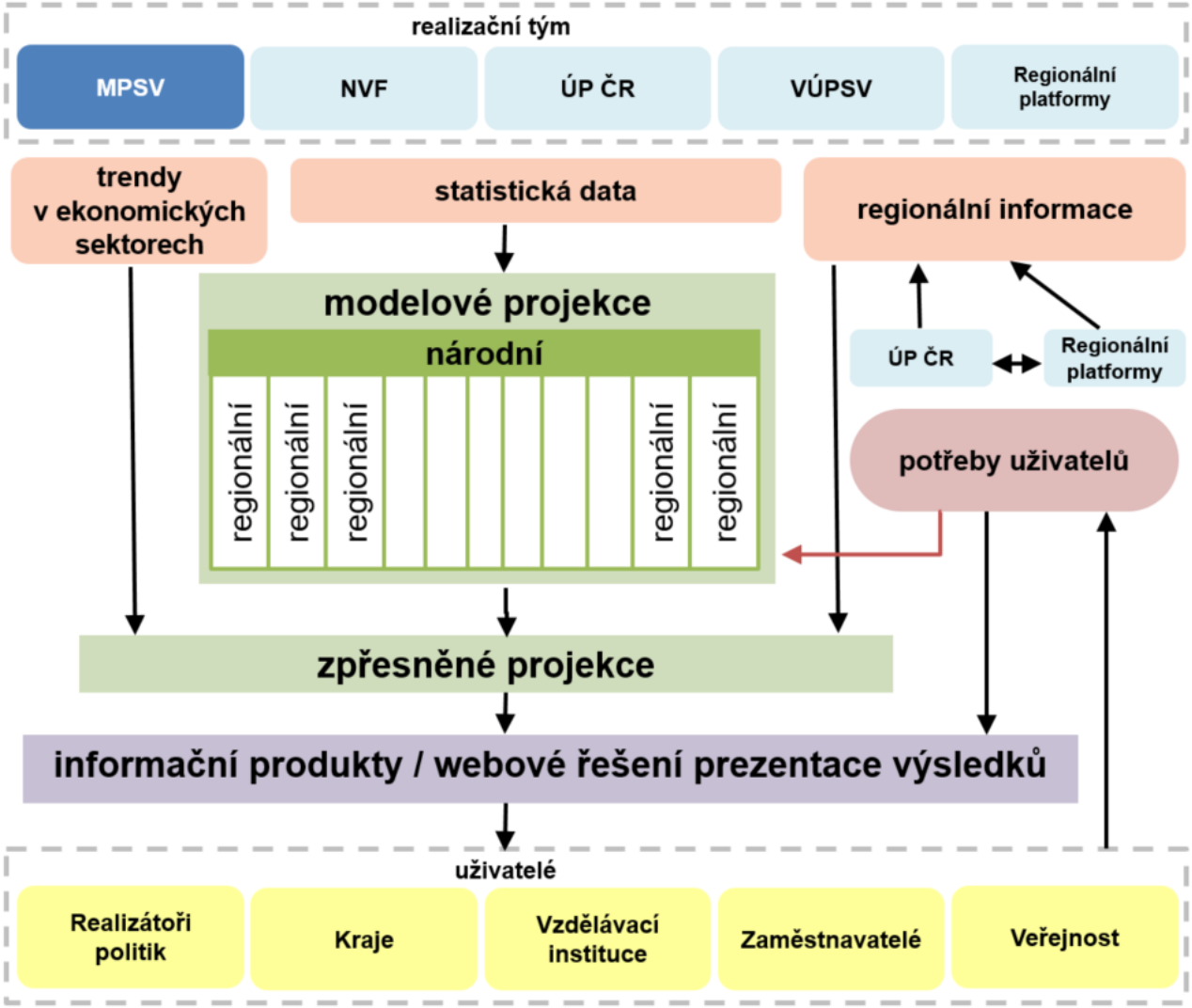

Vybrané činnosti krajských platforem

- Vytvoření **fungující regionální komunikační platformy:**

  a) reakce na změny: rychlost a souvislosti

  b) regionální kontext:

  Sledování a zaznamenávání dění v regionu = **významné zdroje kvalitativních informací**

  - podrobné informace o vývoji v regionu
  - dopady vývoje ekonomiky trhu na republikové úrovni, na evropské úrovni a na světové úrovni

- **Navázání spolupráce** x **Informace** x **Důvěra subjektů**
  (firem, investorů, vzdělávacích institucí, inovativních subjektů, veřejné správy, Úřadu práce, odborných a zájmových uskupení, SPČR, HKČR, AMSP, PZ, …)

Příklad výstupu modelu na regionální úrovni

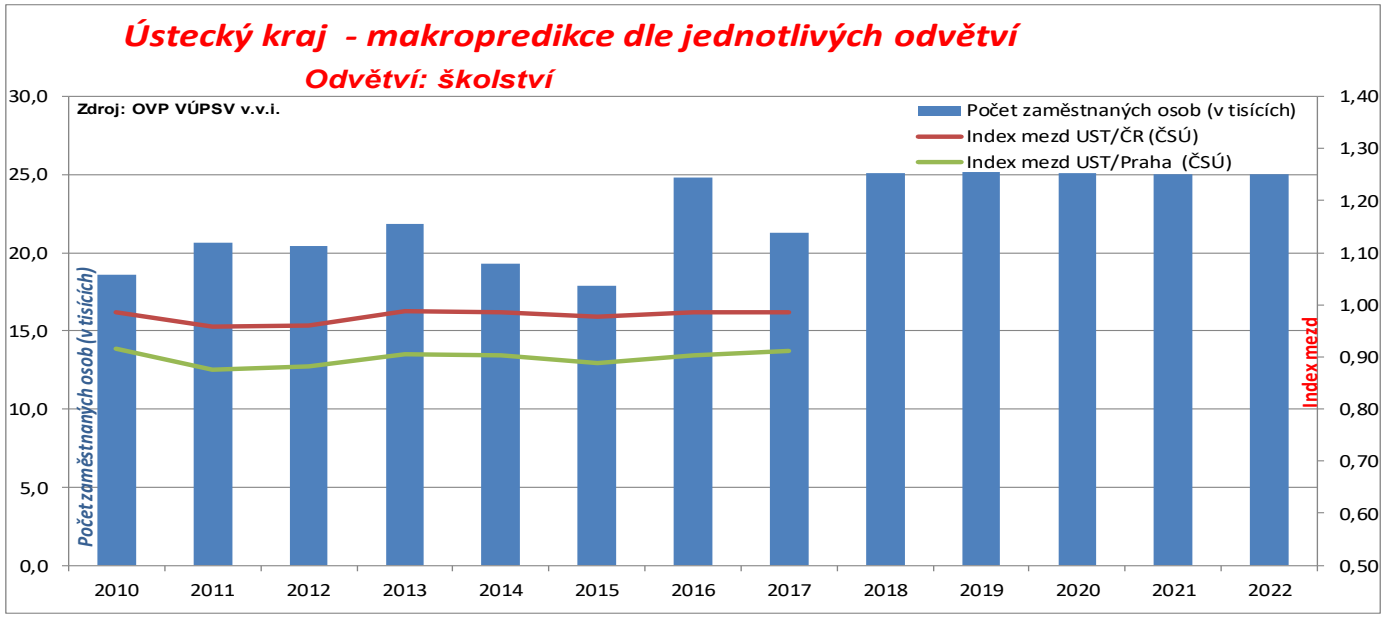

Odvětví	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Školství	17 085	18 182	19 310	20 043	21 325	21 100	21 296	21 833	22 012	22 615	22 966	23 880	25 531	
	16 703	17 877	18 815	19 172	20 380	20 779	20 386	20 991	21 741	22 271	22 435	23 520	25 152	
	18 647	19 687	21 342	21 578	23 083	22 704	23 257	23 794	24 015	24 642	25 279	26 049	27 573	
	0,98	0,98	0,97	0,96	0,96	0,98	0,96	0,96	0,99	0,98	0,98	0,98	0,99	
	0,90	0,91	0,88	0,89	0,88	0,92	0,88	0,88	0,91	0,90	0,89	0,90	0,91	

Příklad výstupu modelu na regionální úrovni – predikce dle vzdělání

Střední vzdělání s maturitou v oborech gymnázia, lycea

Úroveň vzdělání	Střední vzdělání s maturitou
Obor	gymnázia, lycea
Expanzní poptávka	-1 009
Náhradní poptávka	479
Počet absolventů	1 151
Počet nezaměstnaných	216
Očekávaná nová VPM	479
Počet zam. s daným stupněm vzdělání v oboru	13 180
IFLM Index	1,07
Očekávaný vzestup zaměstnaných v oboru	-8%

Velikost skupiny: **3,42% zaměstnaných v Ústeckém kraji.**

Prognóza: vzhledem k očekávanému počtu volných míst poměrně špatná vyhlídka na nalezení zaměstnání v souladu s nabytým vzděláním. Počet absolventů a nezaměstnaných výrazně převyšuje nově vytvářená VPM. Expanzní poptávka je záporná, což situaci ještě zhoršuje.

Výstupy z Projektu v r. 2020 a co predikce následně umožní:

- Popisovat pracovní trh z hlediska příslušnosti k vymezeným zaměstnaneckým a vzdělanostním skupinám.
- Vyhodnocovat vývoj vztahů na trhu práce.
- Propojovat kvantitativní a kvalitativní informace národní i regionální úrovně pro mapování, analyzování a modelování trhu práce (vč. vývoje klíčových odvětví, oborů a profesí) v krajích.
- Promítnout výstupy do vzdělávacích, inovačních a rozvojových politik v krajích na základě predikcí a střednědobých analýz.
- Vyvažovat kvantitativní i kvalitativní nabídku a poptávku absolventů/pracovníků pro trh práce v rámci vyhodnocení údajů ze systému.

Výstupy z Projektu v r. 2020 a co predikce následně umožní:

- Poskytovat informace o budoucích potřebách zaměstnavatelů ve vztahu k počtu a možnostem dalšího rozvoje populace České republiky.
- Podpořit schopnost ÚP ČR implementovat nové způsoby práce s uchazeči o zaměstnání

→ lepší zacílení jednotlivých nástrojů a služeb, optimální distribuce času věnovaného práci s klienty, důraz na poskytování služby zejména pro nejvíce ohrožené uchazeče o zaměstnání.

Jednoduchý přístup k predikcím pro odbornou i laickou veřejnost

- Primární platformou, z níž budou moci cílové skupiny (kraje, podniky, široká veřejnost, veřejné organizace) čerpat bude od roku 2020 **specializovaný web**, na němž se budou národní a regionální predikce trhu práce publikovat.
- Absolventům, zaměstnancům, zaměstnavatelům, vzdělávacím institucím, krajům i veřejným institucím nabídne národní i regionální předpověď, z níž bude patrné nejen, co se v jeho oboru v kraji děje, ale především, jak si odvětví bude v budoucnu stát.
- Velmi důležitou základnou budou krajské platformy projektu Kompas, které budou v dalších letech získávat data pro nové predikce a vytvářet barometr regionálního trhu práce, aby mohl být model pravidelně (s výhledem na dalších pět let) aktualizován.

Kontakty

JUDr. Jiří Vaňásek
Náměstek pro řízení
sekce zaměstnanosti
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Ing. Josef Lacek
Odborný garant projektu
Predikce trhu práce - KOMPAS
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
josef.lacek@mpsv.cz
Tel. 221 922 261

Kontaktní email projektu:
predikceprace@mpsv.cz

Kontakty

Mgr. Jaromíra Kotíková
Vedoucí výzkumného týmu
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
jaromira.kotikova@vupsv.cz
Tel : 211 152 771

Ing. Věra Czesaná CSc.
Vedoucí Národní observatoře zaměstnanosti a vzdělávání
Národní vzdělávací fond, o.p.s.
czesana@nvf.cz
Tel : 224 500 540

Bc. Marcela Ottová
vedoucí Oddělení monitoringu a analýz trhu práce
Úřad práce ČR
marcela.ottova@uradprace.cz
Tel : 950 180 735

Ing. Jiří Bradáč
Manažer projektu Predikce trhu práce KOMPAS
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
jiri.bradac@mpsv.cz
Tel : 221 92 3356

Kontakty

PhDr. Kateřina Štěpánková
Ředitelka
Odboru zaměstnanosti a povolání
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
katerina.stepankova@mpsv.cz
Tel : 221 923 535

Ing. Štefan Duháň
Vedoucí
Oddělení projektů a soustavy povolání
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
stefan.duhan@mpsv.cz
Tel : 221 923 502